

131415 - سخن کسی که می‌گوید: عمل، شرطِ کمالِ ایمان است نه بخشی از آن

سوال

برخی می‌گویند: «ایمان قول و اعتقاد و عمل است، اما عمل شرطِ کمال است» و همچنین می‌گویند: «کفر رخ نمی‌دهد مگر با اعتقاد»، آیا این قول، سخن اهل سنت و جماعت است؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

«کسی که اینطور می‌گوید نه ایمان را فهمیده و نه عقیده را و بر او واجب است که عقیده را نزد اهل علم بیاموزد و از منابع صحیحش دریافت کند، آنگاه پاسخ این پرسش را خواهد دانست.

و این سخنش که: «ایمان قول و عمل و اعتقاد است» سپس می‌گوید: «عمل شرط کمال ایمان و درستی آن است» سخنی است متناقض! چگونه ممکن است عمل از ایمان باشد سپس بگوید: عمل شرط است؟ واضح است که شرط خارج از مشروط قرار دارد [نه در داخل آن] بنابراین، این تناقض است.

این شخص می‌خواهد قول سلف و قول متأخرین را یکجا کند بدون آنکه بفهمد دچار تناقض شده، چون اساساً قول سلف را نفهمیده و به حقیقت قول متأخرین پی نبرده و خواسته اینطور این دو قول را با هم جمع ببندد. ایمان قول و عمل و اعتقاد است، و عمل از ایمان است و خودِ ایمان است نه شرطی از شروطِ درستیِ ایمان یا شرطِ کمال آن، یا دیگر سخنانی که اکنون ترویجش می‌کنند. بنابراین ایمان سخنِ با زبان، و اعتقادِ با دل، و عمل با جوارح است و [با اعمال نیک] زیاد می‌شود و با گناه کم می‌شود».

(الإجابات المهمة في المشاكل الملمة: ٧٤)

شیخ صالح بن فوزان الفوزان حفظه الله